

ค่ายยุวบรรณารักษ์ ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
The Young Librarian Camp at John F. Kennedy Library,
Office of Academic Resources, Prince of Songkla University,
Pattani Campus

ณัฐยาน์ สินธุรทัส จุฑารัตน์ ปานผดุง รวีวรรณ ขำพล
ศลิษา เลี่ยมสุวรรณ อัญชลี กล้าเพชร
หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
e-mail: nuttaya.s@psu.ac.th, jutarat.k@psu.ac.th, raweewon.k@psu.ac.th,
salisa.le@psu.ac.th, anchalee.k@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ ความพึงพอใจของนักเรียน และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียนที่มีต่อค่ายยุวบรรณารักษ์ ของหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีการศึกษา 2556-2558 ผลการศึกษาพบว่า หอสมุดฯ จัดค่ายยุวบรรณารักษ์เพื่อให้สอดคล้องตามแผนกลยุทธ์ของสำนักวิทยบริการและดำเนินการตามหลักการ PDCA-PaR ทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อค่ายยุวบรรณารักษ์ในภาพรวมอยู่ในระดับดีและดีมากทุกปีการศึกษา ด้านที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านประโยชน์และความรู้ที่ได้รับ เรื่องการได้รับความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดมากขึ้น การได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น และการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ด้านที่พึงพอใจต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดโครงการ เรื่องความเหมาะสมของระยะเวลา ปัญหาและข้อเสนอแนะแบ่งเป็นด้านวิทยากร เนื้อหา กิจกรรม ด้านการจัดโครงการ และด้านประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากค่าย

คำสำคัญ:

ค่าย, ยุวบรรณารักษ์, หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี,
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทนำ

ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีภารกิจในการให้บริการแก่ผู้ใช้ทั้งที่เป็นอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และยังมีภารกิจในการให้บริการแก่ชุมชน และประชาชนทั่วไปอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์สำนักวิทยบริการ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

การบริการสารสนเทศและทรัพยากรการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 1.5 ร่วมสร้างนิสัยรักการอ่าน การเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่นักศึกษาและชุมชน (สำนักวิทยบริการ, 2556)

ที่ผ่านมาโรงเรียนในชุมชนได้ติดต่อขอนำนักเรียนมาเยี่ยมชม และศึกษาดูงานอยู่เป็นประจำ จากสถิติปีการศึกษา 2554 – 2558 พบว่ามีจำนวน 50 ครั้ง 1,677 คน จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสนใจในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับห้องสมุด ดังนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมาหอสมุดฯ จึงได้จัดค่ายยุวบรรณารักษ์ขึ้น เพื่อให้ความรู้ด้านการดำเนินงานห้องสมุด การให้บริการของห้องสมุด กิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด และกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดปัตตานี เพื่อให้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการทราบถึงความสำคัญ และความจำเป็นของการมีห้องสมุดในโรงเรียน การที่จะปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ใช้ห้องสมุดที่ดี เข้าถึงความสำคัญและความจำเป็นของห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้า วิจัย และการพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยการอบรมฝึกฝนให้เด็กมีโอกาสได้เรียนรู้และคุ้นเคยกับการใช้ห้องสมุดตั้งแต่วัยเยาว์ และต้องอาศัยประสบการณ์จริงที่ไม่มีในตำรา เมื่อเด็กได้คุ้นเคยกับการใช้ห้องสมุด คุ้นเคยกับหนังสือ ตำรา การอ่าน หนังสืออย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ตลอดจนได้เรียนรู้และเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ของทางห้องสมุดแล้วนั้น ลักษณะนิสัยเช่นนี้จะก่อให้เกิดพฤติกรรมการอ่านที่ต่อเนื่องติดตัวไปตลอดชีวิตการศึกษาและการทำงาน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ขั้นตอนกระบวนการในการดำเนินงานห้องสมุด เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการช่วยเหลือกิจการงานห้องสมุดโรงเรียน (นุชนารถ เย็นฉ่ำ, 2554, 4-5) ซึ่งห้องสมุดโรงเรียนนับว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานของห้องสมุด สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนของตนได้ดียิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียน และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาที่เลี้ยงค่ายได้รับประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม ผลการประเมินกิจกรรม พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับดีและดีมาก และเสนอให้จัดค่ายยุวบรรณารักษ์ในปีต่อ ๆ ไป ดังนั้นฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี จึงได้จัดโครงการค่ายยุวบรรณารักษ์มาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 3 ปี

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียนที่มีต่อการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ ของหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. ศึกษาสภาพการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ จากแผนการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงานการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ และศึกษาสภาพการดำเนินงานจริง ของหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี
2. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ โดยใช้แบบประเมินผลการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ของหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี ในปีการศึกษา 2556 ปีการศึกษา 2557 และปีการศึกษา 2558 สอบถามความพึงพอใจหลังจากการจัดกิจกรรม จำนวน 3 ด้าน คือ
 - 1) วิทยากร เนื้อหา กิจกรรม
 - 1.1) ความรู้ความสามารถของวิทยากร/พี่เลี้ยง
 - 1.2) มนุษยสัมพันธ์ของวิทยากร/พี่เลี้ยง

- 1.3) ความเหมาะสมของเนื้อหา
- 1.4) ความเหมาะสมของกิจกรรม
- 2) การจัดโครงการ
 - 2.1) ความเหมาะสมของสถานที่จัด
 - 2.2) ความเหมาะสมของระยะเวลา
 - 2.3) วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดกิจกรรม
- 3) ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจาก
 - 3.1) ได้รับความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดมากขึ้น
 - 3.2) ได้รับความรู้เกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น
 - 3.3) ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น
 - 3.4) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียนที่มีต่อการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ ของหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี โดยใช้แบบประเมินผลการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ของหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี ในปีการศึกษา 2556 ปีการศึกษา 2557 และปีการศึกษา 2558 ให้นักเรียนระบุปัญหาและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. สภาพการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ ของหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี

หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี จัดค่ายยุวบรรณารักษ์แบบไม่ค้างคืน จำนวน 2 วัน ในวันเสาร์-อาทิตย์ เริ่มจัดตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 มีวิทยากรและผู้ช่วยวิทยากรคือบรรณารักษงานบริการสารสนเทศ และบรรณารักษงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5-6 คน มีสถานที่สำหรับจัดค่าย คือ บริเวณลานนั่งอ่านหนังสือ มีจำนวน 50 ที่นั่ง ห้องคอมพิวเตอร์ 1 มีจำนวน 30 ที่นั่ง ในการจัดค่ายทุกครั้งมีช่างเทคนิคดูแลความเรียบร้อยของเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ จำนวน 1-2 คน และนักศึกษาพี่เลี้ยงค่าย จำนวน 5 คน

เนื้อหาหลักสูตรค่ายประกอบด้วย กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ นำชมหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี กู้หนังสือจะถึงมือผู้ใช้บริการ บริการที่ที่น่าสนใจ ฝึกปฏิบัติการสืบค้น OPAC เทคนิคการสืบค้น Google อ่าน เขียน เล่าเรื่องอาเซียน ป้ายนิเทศ แนะนำหนังสืออาเซียน และกฤตภาคทำง่าย ได้ประโยชน์ ดังกำหนดการในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กำหนดการค่ายยุวบรรณารักษ์

เวลา	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
วันที่ 1		
08.30 – 09.00 น.	ลงทะเบียน	นักเรียนรายงานตัว/ลงทะเบียน
09.00 – 09.15 น.	พิธีเปิด	พิธีเปิดโดยผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ
09.15 – 09.45 น.	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	กิจกรรมละลายพฤติกรรม การสร้าง ความสัมพันธ์ในกลุ่ม แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม

เวลา	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
09.45 – 10.30 น.	นำชมหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี	แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม บรรณารักษ์นำชมหอสมุดฯ และมีนักศึกษาพี่เลี้ยงประจำแต่ละกลุ่ม
10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
10.45 – 12.00 น.	- กว่่าหนังสือจะถึงมือผู้ใช้บริการ - บริการดีที่น่าสนใจ	- ฉายวีดิทัศน์แนะนำขั้นตอนการดำเนินงานห้องสมุด - แนะนำบริการและกิจกรรมที่น่าสนใจของห้องสมุด
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.30 น.	- ฝึกปฏิบัติการสืบค้น OPAC - เทคนิคการสืบค้น Google	- อบรมและฝึกปฏิบัติการสืบค้น OPAC สำหรับค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด - ฝึกปฏิบัติการสืบค้น Google ด้วยเทคนิคต่าง ๆ
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
14.45 – 16.00 น.	- เกมภาพปริศนา - ใ้ไขงานการสืบค้นสารสนเทศ (สะสมคะแนนกลุ่ม ครั้งที่ 1)	- เกมทายภาพปริศนา มีของรางวัลสำหรับผู้ตอบถูก - นักเรียนตอบคำถามตามใ้ไขงานการสืบค้นสารสนเทศ เป็นการสะสมคะแนนกลุ่ม ครั้งที่ 1
วันที่ 2		
09.00 – 09.15 น.	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ และเตรียมความพร้อมเข้าสู่บทเรียน
09.15 – 10.30 น.	อ่าน เขียน เล่าเรื่องอาเซียน	แนะนำเทคนิคการอ่าน การสรุป และการเขียน บรรณนิทัศน์หนังสือที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน และใ้ให้นักเรียนเล่าเรื่องของตนเอง
10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
10.45 – 12.00 น.	ป้ายนิเทศ แนะนำหนังสืออาเซียน (สะสมคะแนนกลุ่ม ครั้งที่ 2)	แนะนำเทคนิคการจัดป้ายนิเทศ ใ้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำหนังสือที่ทำบรรณนิทัศน์มาจัดทำป้ายนิเทศแนะนำหนังสืออาเซียน เป็นการสะสมคะแนนกลุ่ม ครั้งที่ 2
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.30 น.	กฤตภาคทำง่าย ได้ประโยชน์ (สะสมคะแนนกลุ่ม ครั้งที่ 3)	แนะนำการจัดทำกฤตภาคและใ้ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เป็นการสะสมคะแนนกลุ่ม ครั้งที่ 3
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	

เวลา	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
14.45 – 16.00 น.	- เกมภาพปริศนา - ประกาศผล กลุ่มยอดเยี่ยม ดาวค่าย - ตอบแบบประเมินโครงการ - สรุป ปิดค่าย	- เกมทายภาพปริศนา มีของรางวัลสำหรับผู้ตอบถูก - ประกาศผลกลุ่มยอดเยี่ยม จากการสะสมคะแนนกลุ่มจำนวน 3 ครั้ง และดาวค่ายจากการเสนอชื่อของนักเรียนแต่ละคน - นักเรียนตอบแบบประเมินโครงการ - สรุปปิดค่ายโดยตัวแทนบรรณารักษ์ นักศึกษา กลุ่มพี่เลี้ยง และตัวแทนนักเรียน

หอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี ดำเนินการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ ตามหลักการ PDCA-PaR ซึ่ง PDCA นั้นเป็นแนวคิดวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ประกอบด้วย P-Plan หมายถึง การวางแผน D-Do หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ C-Check หมายถึง การตรวจสอบ การประเมินผล และ A-Action หมายถึง การนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงาน ส่วน PaR-Participation & Report นั้นหอสมุดฯ ได้นำมาใช้ตามแนวคิดที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้กำหนดไว้ ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินการและการรายงาน

Plan - การวางแผนการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์

หอสมุดฯ มีการวางแผนการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์โดยมี กิจกรรม การดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ และ ระยะเวลาดำเนินการ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงานการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์

กิจกรรม	การดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ/ผู้เกี่ยวข้อง	ระยะเวลาดำเนินการ
1. ศึกษาข้อมูลเพื่อจัดทำโครงการและกำหนดหลักสูตร	รวบรวมและศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการค่ายยุวบรรณารักษ์ และการกำหนดหลักสูตรค่าย	บรรณารักษ์งานบริการสารสนเทศ	ตุลาคม – พฤศจิกายน
2. เขียนโครงการและขออนุมัติโครงการค่ายยุวบรรณารักษ์	นำข้อมูลจากการศึกษามาเขียนโครงการและขออนุมัติโครงการ	หัวหน้างานบริการสารสนเทศ	มกราคม
3. ประสานงานติดต่อนักศึกษาพี่เลี้ยงค่าย	ประสานงานกับภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อขอความอนุเคราะห์นักศึกษาพี่เลี้ยงค่าย จำนวน 5 คน	หัวหน้างานบริการสารสนเทศ	กุมภาพันธ์

กิจกรรม	การดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ/ ผู้เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา ดำเนินการ
4. ประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผน เตรียมการดำเนินงาน	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมวาง แผนการดำเนินงาน	บรรณารักษ์งาน บริการสารสนเทศ และผู้เกี่ยวข้อง	มีนาคม-เมษายน
5. เตรียมความพร้อมสำหรับการจัด กิจกรรม	ประกาศรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ดำเนินการด้านเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ และอื่น ๆ	บรรณารักษ์งาน บริการสารสนเทศ และผู้เกี่ยวข้อง	พฤษภาคม- กรกฎาคม
6. จัดกิจกรรม	ดำเนินการตามแผนที่วางไว้	บรรณารักษ์งาน บริการสารสนเทศ และผู้เกี่ยวข้อง	สิงหาคม
7. ประเมินผลกิจกรรม สรุป และ รายงานผล	ประเมินผลอย่างเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ สรุปและรายงานผล การดำเนินงานต่อผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้อง	บรรณารักษ์งาน บริการสารสนเทศ	กันยายน

Do - การดำเนินการตามแผน

หอสมุดฯ ได้ดำเนินการจัดการค่ายยุวบรรณารักษ์ตามแผนที่วางไว้ และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินการ ดังนี้คือ

- 1) ประกาศรับสมัครนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่สนใจเข้าร่วมโครงการ 30 คน โดยส่งหนังสือราชการไปยังโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี
- 2) จัดทำรายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- 3) ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมการจัดค่าย
- 4) เตรียมเอกสาร สถานที่ วัสดุและอุปกรณ์
- 5) ต้อนรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- 6) ตรวจสอบรายชื่อผู้เข้ารับการอบรมและการลงทะเบียน
- 7) ดำเนินการกิจกรรมค่ายตามหลักสูตรที่วางไว้
- 8) เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมซักถาม และแสดงความคิดเห็น
- 9) ประเมินผลกิจกรรม สรุป รายงานผลการดำเนินงานกิจกรรม

ผลการจัดกิจกรรมค่ายยุวบรรณารักษ์ ประกอบด้วยจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ของหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี เปรียบเทียบ 3 ปี ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการจัดกิจกรรมค่ายยุวบรรณารักษ์

รายการ	เป้าหมาย	ปีการศึกษา 2556	ปีการศึกษา 2557	ปีการศึกษา 2558
จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม	ไม่เกิน 30 คน	22 คน	20 คน	21 คน
ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วม กิจกรรม	4.25 (เต็ม 5)	4.69	4.64	4.41

Check – ขั้นตอนการตรวจสอบผลการดำเนินงาน

หอสมุดฯ ตรวจสอบผลการดำเนินงานโดยการประเมินผลการอบรมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนี้

1) การประเมินผลอย่างเป็นทางการ โดยการรวบรวมแบบประเมินผลจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีรายการประเมิน ดังตารางที่ 3 รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสรุปผลการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง มีการรายงานต่อผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน

2) การประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการ โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม การพูดคุยกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม และสรุปบทวนผลการดำเนินงานหลังการจัดค่ายแต่ละครั้งของผู้จัดกิจกรรม (After Action Review – AAR)

Action - ขั้นตอนการปรับปรุงผลการดำเนินงาน

หอสมุดฯ นำผลจากการตรวจสอบมาวางแผนและปรับปรุงการจัดกิจกรรมค่ายยุวบรรณารักษ์ในครั้งต่อไป เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด เช่น ด้านการจัดค่ายในครั้งแรกมีนักเรียนจาก 1 โรงเรียน จำนวน 2 คน เตรียมกระเป๋าเสื้อผ้ามาสำหรับค้างคืน เพราะเข้าใจว่าการจัดค่ายต้องเป็นแบบค้างคืน ผู้รับผิดชอบจึงต้องจัดหาที่พักให้ และในครั้งต่อไปจึงได้ระบุข้อมูลรายละเอียดของการจัดค่ายในหนังสือเชิญให้ชัดเจนขึ้น พร้อมทั้งประสานงานกับโรงเรียนที่ส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางโทรศัพท์เพิ่มเติมเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาและระยะเวลา มีการปรับปรุงหลักสูตร โดยเพิ่มกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ให้มากขึ้นเพื่อให้เนื้อหาวิชาการมากเกินไป และปรับลดเนื้อหาบางส่วนเพื่อให้เหมาะสมกับระยะเวลา จำนวน 2 วัน ที่กำหนดไว้เป็นต้น

Participation & Report – การมีส่วนร่วมและการรายงาน

บรรณารักษ์งานบริการสารสนเทศทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดกิจกรรมค่ายยุวบรรณารักษ์ บรรณารักษ์งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านกิจกรรมมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกค่าย ช่างเทคนิค โปรแกรมเมอร์ ดูแลความเรียบร้อยของคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และเครือข่าย เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมเอกสาร ประชาสัมพันธ์ รับลงทะเบียน ตลอดจนอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาพี่เลี้ยงค่ายมีส่วนร่วมในการช่วยดูแลและให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่ม รวมทั้งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมมีการรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานทุกครั้ง

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการค่ายยุวบรรณารักษ์ ปีการศึกษา 2556-2558

รายการ	ปีการศึกษา 2556 (N=22)			ปีการศึกษา 2557 (N=20)			ปีการศึกษา 2558 (N=21)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความ
1. วิทยาการ เนื้อหา กิจกรรม	4.68	0.477	ดีมาก	4.61	0.358	ดีมาก	4.37	0.472	ดี
1.1 ความรู้ความสามารถของ วิทยาการ/พี่เลี้ยง	4.68	0.482	ดีมาก	4.45	0.605	ดี	4.38	0.590	ดี
1.2 มนุษยสัมพันธ์ของ วิทยาการ/พี่เลี้ยง	4.77	0.437	ดีมาก	4.65	0.489	ดีมาก	4.29	0.717	ดี
1.3 ความเหมาะสมของเนื้อหา	4.59	0.508	ดีมาก	4.70	0.470	ดีมาก	4.43	0.598	ดี
1.4 ความเหมาะสมของ กิจกรรม	4.68	0.482	ดีมาก	4.65	0.489	ดีมาก	4.38	0.669	ดี
2. การจัดโครงการ	4.56	0.612	ดีมาก	4.45	0.394	ดี	4.35	0.401	ดี
2.1 ความเหมาะสมของ สถานที่	4.59	0.590	ดีมาก	4.80	0.523	ดีมาก	4.52	0.814	ดีมาก
2.2 ความเหมาะสมของ ระยะเวลา	4.41	0.594	ดี	4.05	0.945	ดี	4.05	0.805	ดี
2.3 วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการ จัดกิจกรรม	4.68	0.652	ดีมาก	4.50	0.513	ดีมาก	4.48	0.512	ดี
3. ประโยชน์และความรู้ที่ ได้รับ	4.79	0.424	ดีมาก	4.81	0.255	ดีมาก	4.50	0.553	ดีมาก
3.1 ได้รับความรู้เกี่ยวกับ ห้องสมุดมากขึ้น	4.82	0.395	ดีมาก	4.85	0.366	ดีมาก	4.48	0.602	ดี
3.2 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการ สืบค้นสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น	4.73	0.469	ดีมาก	4.80	0.410	ดีมาก	4.52	0.814	ดีมาก
3.3 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมของห้องสมุดเพิ่ม มากขึ้น	4.77	0.437	ดีมาก	4.90	0.447	ดีมาก	4.67	0.577	ดีมาก
3.4 การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์	4.82	0.395	ดีมาก	4.70	0.470	ดีมาก	4.33	0.796	ดี
ระดับความพึงพอใจ เฉลี่ยรวม	4.69	0.501	ดีมาก	4.64	0.240	ดีมาก	4.41	0.331	ดี

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ ปีการศึกษา 2556-2557 อยู่ในระดับดีมาก และปีการศึกษา 2558 อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69, 4.64 และ 4.41 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามปีการศึกษา พบว่า ปีการศึกษา 2556 นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดเท่ากับ 2 เรื่อง คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดมากขึ้น และการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 รองลงมาคือมีความพึงพอใจเท่ากับ 2 เรื่อง คือ มนุษยสัมพันธ์ของวิทยากร/พี่เลี้ยง และได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 เรื่องที่พึงพอใจต่ำที่สุดคือ ความเหมาะสมของระยะเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ปีการศึกษา 2557 นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดในเรื่องการได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 รองลงมาคือ การได้รับความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 ความเหมาะสมของสถานที่ และการได้รับความรู้เกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 เรื่องที่พึงพอใจต่ำที่สุดคือ ความเหมาะสมของระยะเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 สำหรับ ปีการศึกษา 2558 นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดในเรื่องการได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 รองลงมาคือมีความพึงพอใจเท่ากันคือ ความเหมาะสมของสถานที่ และการได้รับความรู้เกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 เรื่องที่พึงพอใจต่ำที่สุดคือ ความเหมาะสมของระยะเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียนที่มีต่อการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์

ผู้รับผิดชอบได้รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียนที่มีต่อการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ นำมาจัดลำดับความถี่และนำเสนอเพียง 2 ลำดับที่มีความถี่มากในแต่ละปีการศึกษา ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียนที่มีต่อการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์

ปัญหาและข้อเสนอแนะ	ปีการศึกษา 2556	ปีการศึกษา 2557	ปีการศึกษา 2558
ด้านวิทยากร เนื้อหา กิจกรรม	1. ควรเพิ่มเนื้อหาและ กิจกรรม 2. ควรมีพี่เลี้ยงค่ายมากกว่านี้	1. มีเนื้อหาสาระดี ได้รับ ความรู้มาก 2. ควรเพิ่มกิจกรรมสนทนา การให้มากกว่านี้	1. เพิ่มกิจกรรมการอ่าน 2. ได้รู้จักห้องสมุดและการใช้ ห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น
ด้านการจัด โครงการ	1. ควรเพิ่มระยะเวลาในการ จัดกิจกรรม 2. ควรจัดค่ายแบบค้างคืน	1. ควรเพิ่มระยะเวลาในการ จัดกิจกรรม 2. ควรจัดค่ายแบบค้างคืน	1. ควรเพิ่มระยะเวลาในการ จัดกิจกรรม 2. ควรมีเวลาพักมากกว่านี้
ด้านประโยชน์ และความรู้ที่ได้รับ	1. ได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น 2. สามารถนำความรู้ไปปรับ ใช้ได้ทั้งที่โรงเรียนและ ส่วนตัว	1. ได้รับความรู้เกี่ยวกับ ห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น 2. ทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดี กับเพื่อนต่างโรงเรียน	1. ได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น 2. ได้ทำงานกลุ่มร่วมกับ เพื่อนจากโรงเรียนอื่น

จากปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียน ผู้รับผิดชอบประชุมพิจารณาพบทวน ดังนี้

ด้านวิทยากร เนื้อหา กิจกรรม ได้มีการเพิ่มและปรับเนื้อหาให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรง และเพิ่มกิจกรรมสนทนา การกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อให้นักเรียนได้รับความ สนุกสนานไม่น่าเบื่อ และได้ทำความรู้จักกับเพื่อน ๆ ต่างโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

ด้านการจัดโครงการ จากข้อเสนอแนะให้เพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมและควรจัดแบบค้างคืนนั้น หอสมุดฯ ได้ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อทบทวนเรื่องนี้ แต่ไม่สามารถเพิ่มระยะเวลาได้เนื่องจากจะมีผลกระทบกับเวลาเรียน ของนักเรียน และหากจัดแบบค้างคืนยังไม่มั่นใจเรื่องสถานการณ์ความไม่ปลอดภัย

ด้านประโยชน์และความรู้ที่ได้รับ นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับห้องสมุด ทั้งการดำเนินงานและกิจกรรมของ ห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากได้จัดให้มีการบรรยายและการฝึกปฏิบัติ เช่น การทำกฤตภาค การจัดป้ายนิเทศ การ อ่านและการเขียนบรรณนิทัศน์หนังสือ การสืบค้นสารสนเทศ เป็นต้น ซึ่งนักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ ไปใช้ได้จริงทั้งการปฏิบัติงานที่ห้องสมุดโรงเรียนและเป็นการเพิ่มทักษะเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประเมินเนื้อหากิจกรรมตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ เพื่อให้สามารถนำผลการประเมินไปพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรของค่ายยุวบรรณารักษ์ต่อไป
2. ควรมีการติดตามผลโดยสอบถามนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ถึงการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เช่น การจัดป้ายนิเทศ การทำกฤตภาค การอ่าน เป็นต้น
3. ควรจัดทำคู่มือการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์และเอกสารประกอบการอบรม/การฝึกปฏิบัติ เพื่อใช้เป็น แนวทางในการปฏิบัติงาน และเผยแพร่แก่ผู้สนใจต่อไป
4. ควรจัดทำหลักสูตรการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ที่เป็นมาตรฐานร่วมกันในข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย ส่วนภูมิภาคเพื่อให้แต่ละห้องสมุดสามารถนำไปใช้ในการจัดค่าย หรือให้ห้องสมุดในข่ายงานฯ ร่วมมือกันจัดค่าย ยุวบรรณารักษ์ในแต่ละภูมิภาค

การนำไปใช้ประโยชน์

ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ หรือโรงเรียนสามารถนำแนวทางการจัดค่ายยุวบรรณารักษ์ไปประยุกต์ใช้ให้ เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด ทำให้นักเรียนสามารถ ช่วยเหลืองานห้องสมุดโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่รักการอ่านและรักการเรียนรู้ ตลอดชีวิตต่อไป

รายการอ้างอิง

- นุชนารถ เอ็นฉ่ำ. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สำนักวิทยบริการ. (2556). *แผนกลยุทธ์สำนักวิทยบริการ พ.2560-2556.ศ.* ปัตตานี สำนักวิทยบริการ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.